

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії: Карпенко Катерина Максимівна 1998 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2021 році Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського за спеціальністю «Спеціальна освіта», навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України з 2023 р., виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Спеціальна освіта».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро від «30» червня 2026 року № 242, у складі:
Голови разової спеціалізованої вченої ради:

Сабіни Іванчук, доктора педагогічних наук, доцента, завідувачки кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,
Офіційних опонентів:

Наталії Пахомової, доктора педагогічних наук, професора, директора навчально-наукового Інституту спеціальної та інклюзивної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка,

Віктора Гладуша, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка,

Рецензентів:

Лілії Нічуговської, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,

Тетяни Приходько, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,

на засіданні «02» вересня 2026 року прийняли рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка Карпенко Катерині Максимівні на підставі публічного захисту дисертації «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентісно орієнтованої вищої освіти» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро.

Науковий керівник: – Савінова Наталія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із

дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше науково обґрунтовано та визначено зміст феномену «професійна деонтологічна ідентичність вчителя-логопеда», розроблено та впроваджено методику формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентісно орієнтованої вищої освіти на основі сучасних вимог до здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти; визначено структуру, критерії, показники та рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда; обґрунтовано психолого-педагогічні умови формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів; уточнено дефініції понять «ідентичність», «професійна ідентичність», «деонтологія», «педагогічна деонтологія», «професійна компетентність», «компетентнісний підхід», «професіограма», вимоги до фахової підготовки майбутніх вчителів-логопедів, складові професіограми вчителя-логопеда з урахуванням деонтологічних аспектів його професійної діяльності; подальшого розвитку набуло визначення особливостей формування складових професійної ідентичності вчителя-логопеда.

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 17 наукових публікацій за темою дисертації, з яких 5 статей у наукових фахових виданнях України, 2 розділи монографій, 9 тез доповідей, представлених на міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Професійна педагогічна ідентичність як проблема професійного самовизначення та становлення майбутнього вчителя-логопеда. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 70. Том 1, 2024. С. 58-62. (фахове видання категорії «Б»). DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.1.11> URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/70/part_1/13.pdf

2. Савінова Н. В., Карпенко К. М. До питання діагностики сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. Випуск 10. Розділ 2.

Спеціальна та інклюзивна освіта, 2025. С. 112-116. **(фахове видання категорії «Б»)**. DOI: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2025-10-19> URL: <https://journals.uzhnu.ua/index.php/ped/article/view/1460>

3. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Структурний аспект формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 91. Том 2. С.271-275 **(фахове видання категорії «Б»)**. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-2-40> URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/91_2025/part_2/42.pdf

4. Савінова Н.В., Карпенко К.М. Цифрова компетентність вчителя-логопеда як показник професійної ідентичності у сучасних освітніх викликах. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія, 2025. Випуск 49. С. 136–143. **(фахове видання категорії «Б»)**. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series19.2025.49.21> URL: <https://sj.udu.edu.ua/index.php/kpsp/uk/article/view/197>

5. Савінова Н.В., Карпенко К.М. Шляхи формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. *Інноваційна педагогіка*, 2026. Т. 1, № 95. С. 148-153. **(фахове видання категорії «Б»)**. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/95.1.26> URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2026/95/part_1/28.pdf

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова спеціалізованої вченої ради – Іванчук Сабіна Айдинівна, доктор педагогічних наук (13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, 13.00.08 – дошкільна педагогіка), доцент, завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауважень немає.

Офіційний опонент – Пахомова Наталія Георгіївна, доктор педагогічних наук (13.00.03 – корекційна педагогіка), професор, директор навчально-наукового Інституту спеціальної та інклюзивної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Міністерства освіти і науки України

Зауваження:

1. У роботі представлено ґрунтовний розгляд змісту поняття «ідентичність», котре авторка розглядає за словниковими джерелами, науковими працями українських і зарубіжних учених різних наукових галузей. ґрунтовно проаналізовано еволюцію змісту поняття «ідентичність», проте генезим поняття «професійна ідентичність» представлено стисло. Аналіз та історія становлення цього феномена збагатили би теоретичну частину роботи. На нашу думку, доцільно більш виразно окреслити межі понять «професійна ідентичність», «професійна деонтологічна ідентичність», «деонтологічна

компетентність», «професійна деонтологічна культура» та показати їх ієрархічні й функціональні взаємозв'язки.

2. У роботі проаналізовано особливості кризи професійної ідентифікації педагогічних працівників. Водночас, зважаючи на те, що дослідження спрямоване на майбутнього вчителя-логопеда, доцільним видався б більш детальний аналіз специфіки перебігу кризи професійної ідентичності саме майбутніх фахівців – вчителів-логопедів.

3. У роботі (с. 55) професійна деонтологічна ідентичність визначається як «стандартизований вимір фахової деонтологічної культури та компетентності вчителя-логопеда». На нашу думку, потребує уточнення зміст поняття «стандартизований вимір» для характеристики процесу професійного становлення майбутнього фахівця.

4. Глибина дослідження, кількість залучених до експерименту здобувачів, статичний аналіз емпіричних даних вказують на чіткий алгоритм організації дослідження, доводять достовірність тверджень. Проте, на наш погляд, підкреслило би значущість дослідження представлення стану сформованості професійної деонтологічної ідентичності окремо у здобувачів бакалаврського і магістерського ступенів вищої освіти, з урахуванням форм організації освітнього процесу та різного рівня професійної підготовленості здобувачів вищої освіти за базами дослідження (ЗВО).

Офіційний опонент – Гладуш Віктор Антонович, доктор педагогічних наук (13.00.03 – корекційна педагогіка), професор, професор кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. У роботі (с. 34) авторка зазначає, що професійна діяльність логопеда пов'язана з постійною взаємодією з «вразливими категоріями дітей». На нашу думку, це поняття потребує уточнення, оскільки в сучасному науковому та нормативно-правовому дискурсі термін «вразливі категорії дітей» найчастіше використовується щодо дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах або належать до соціально вразливих груп. На нашу думку, доцільно було б акцентувати, що в межах запропонованого дослідження мова йдеться про дітей з особливими освітніми потребами, а також дітей із мовленнєвими порушеннями.

2. У запропонованому авторському визначенні поняття «професійна ідентичність» (с. 40) підкреслюється її відображення та кореляція «в умовах змінної професійної практики». На нашу думку, це положення потребує додаткового роз'яснення, адже традиційно професійну ідентичність пов'язують, насамперед, із самоідентифікацією у професійній спільноті з її вимогами, кваліфікаційними характеристиками та компетентнісними вимірами.

3. У роботі авторкою зазначено, що поняття «деонтологічна ідентичність» ще не має сталого й однозначного трактування в науковій літературі, а наведені окремі приклади щодо його використання в зарубіжній

літературі висвітлюють певну змістову варіативність. На с. 50 дисертанткою зазначено, що «в зарубіжній літературі вживаються семантично близькі поняття, деонтологічні схильності (deontological inclinations/evaluations), моральна ідентичність (moral identity)». На нашу думку, розгорнутий аналіз окреслених понять сприяв би більш глибокому змістовому представленні авторського розуміння феномену професійної деонтологічної ідентичності.

Рецензент – Нічуговська Лілія Іванівна, доктор педагогічних наук (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти), професор, професор кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. На нашу думку, доцільним було б більш детальне представлення планів семінарських занять за практичної реалізації деонтологічної складової професійної ідентичності в освітньому процесі підготовки здобувачів за ОП «Спеціальна освіта (Логопедія)».

2. Потребує додаткового уточнення питання методологічного (дидактичного) аспекта реалізації деонтологічної підготовки протягом викладання ОК здобувачам спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

Рецензент – Приходько Тетяна Павлівна, кандидат педагогічних наук (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти), доцент, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. У процесі представлення результатів емпіричного дослідження було б доцільним деталізувати особливості сформованості професійно-деонтологічної ідентичності у студентів різних освітніх рівнів (бакалаврат і магістратура). Попри наявність узагальнених кількісних показників і якісних спостережень, більш детальний порівняльний аналіз дозволив би глибше окреслити специфіку динаміки становлення досліджуваного феномена залежно від рівня професійної підготовки.

2. Дисертаційна робота значно виграла б від того, якщо дисертантка деталізовано представила на конкретних прикладах зміни у поведінкових, ціннісних та рефлексивних характеристиках студентів, які мали найбільш суттєвий вплив на становлення професійно-деонтологічної ідентичності.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує КАРПЕНКО Катерині ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Сабіна ІВАНЧУК

(підпис)